

Početa stranica>Sudski postupci>Kazneni predmeti>Pravosudna suradnja>Europski istražni nalog, uzajamna pravna pomoć i zajednički istražni timovi

Europski istražni nalog, uzajamna pravna pomoć i zajednički istražni timovi

Ovaj odjeljak sadržava pregled prava EU-a o prikupljanju dokaza, pružanju uzajamne pravne pomoći i uspostavi zajedničkih istražnih timova u prekograničnim predmetima.

Kontekst

Uklanjanjem graničnih kontrola u EU-u, građani EU-a mnogo lakše slobodno putuju, ali i kriminalci lakše djeluju preko granica.

Stoga je neophodno da države članice EU-a učinkovito surađuju pri prikupljanju dokaza u kaznenim stvarima.

Izvođenje dokaza u kaznenim predmetima

Europski istražni nalog

Europski istražni nalog sudska je odluka koju izdaje ili potvrđuje pravosudno tijelo u državi članici EU-a za poduzimanje istražnih mjera u drugoj državi članici EU-a u cilju izvođenja dokaza u kaznenim stvarima.

Direktiva o Europskom istražnom nalogu u kaznenim stvarima donesena je 3. travnja 2014., a države članice EU-a morale su je prenijeti u svoje nacionalne pravne sustave do 22. svibnja 2017. Taj instrument nije obavezan za Dansku i Irsku.

Europski istražni nalog temelji se na uzajamnom priznavanju, što znači da je izvršno tijelo obvezno priznati i osigurati izvršenje zahtjeva iz druge zemlje. Izvršenje se provodi na isti način i pod istim uvjetima kao da je istražnu mjeru odredilo tijelo zemlje izvršenja. Europski istražni nalog može se izdati i za prikupljanje dokaza koji već postoje.

Direktivom se utvrđuje jedinstveni sveobuhvatni okvir za prikupljanje dokaza. Istražne mjere uključivale bi, na primjer, saslušanje svjedoka, telefonsko prisluškivanje, tajne istrage i informacije o bankovnom poslovanju.

Tijelo izdavatelj može primijeniti Europski istražni nalog samo ako je istražna mjera:

potrebna

proporcionalna i

dopuštena u sličnim nacionalnim predmetima.

Europski istražni nalog izdaje se upotrebom standardnog obrasca i prevodi na službeni jezik države članice izvršenja ili bilo koji drugi jezik koji je ta država navela.

Na temelju nove direktive država članica izvršenja mora provesti istražne mjere jednako promptno i s jednakim stupnjem prvenstva kao što bi to učinila u sličnim nacionalnim predmetima.

U direktivi su utvrđeni rokovi (najviše **30 dana** za odluku o priznavanju i izvršenju zahtjeva i **90 dana** za stvarno izvršenje zahtjeva nakon donošenja navedene odluke).

Države članice EU-a mogu u određenim slučajevima odbiti zahtjev. Sljedeći opći razlozi za odbijanje primjenjuju se na sve mjere:

imunitet ili povlastica ili pravila o ograničavanju kaznene odgovornosti u vezi sa slobodom medija

povreda bitnih nacionalnih sigurnosnih interesa

nekazneni postupci

načelo *ne bis in idem*

izvanteritorijalnost u kombinaciji s dvostrukom kažnjivost

neusklađenost s obvezama u pogledu temeljnih prava.

Za određene mjere postoje i dodatni razlozi za odbijanje:

nepostojanje dvostruke kažnjivosti (osim za niz teških kaznenih djela)

nemogućnost izvršenja mjere (istražna mjera ne postoji ili nije dostupna u sličnim nacionalnim predmetima, a nema alternative).

Elektronički dokazi

Prikupljanje elektroničkih dokaza (e-dokaza), kao što su informacije o nositelju računa elektroničke pošte ili vrijeme i sadržaj poruka razmijenjenih putem aplikacije Facebook Messenger, za potrebe kaznenih istraga često ima prekogranične implikacije jer podaci mogu biti pohranjeni ili se pružatelj usluga može nalaziti u drugoj državi članici EU-a ili drugdje u svijetu.

Tradicionalni instrumenti za pravosudnu suradnju smatraju se presporima u tom kontekstu. Europska komisija predložila je 17. travnja 2018. nova pravila u obliku [Uredbe](#) i [Direktive](#) kako bi tijela kaznenog progona i pravosudna tijela mogla lakše i brže prikupljati elektroničke dokaze koji su im potrebni za istraživanje i mogući kazneni progon kriminalaca i terorista.

Uzajamna pravna pomoć

Pravni okvir za takvu pomoć utvrđen je [Konvencijom o uzajamnoj pravnoj pomoći u kaznenim stvarima](#) među državama članicama Europske unije od 29. svibnja 2000. i njezinim [Protokolom](#) od 16. listopada 2001.

Glavni je cilj Konvencije poboljšati pravosudnu suradnju razvojem i modernizacijom postojećih odredbi o uzajamnoj pomoći. Konvencijom se posebice dopunjuju odredbe i olakšava primjena među državama članicama EU-a:

[Europske konvencije o uzajamnoj pravnoj pomoći u kaznenim stvarima](#) Vijeća Europe od 20. travnja 1959. i njezina dodatnog protokola od 17. ožujka 1978. odredbi o uzajamnoj pravnoj pomoći u kaznenim stvarima iz [Konvencije od 19. lipnja 1990. o provedbi Schengenskog sporazuma](#).

Na temelju Konvencije tijelo tražitelj može izravno kontaktirati s tijelom izdavateljem.

Ako izvršno tijelo nema razloga za odbijanje zahtjeva, zahtjev bi trebalo ispuniti što je prije moguće te, po mogućnosti, u roku koji je zadalo tijelo tražitelj.

Do 22. svibnja 2017. Konvencija je bila glavni alat za prikupljanje dokaza u EU-u. Otada je Direktiva o Europskom istražnom nalogu zamijenila odgovarajuće odredbe Konvencije i Protokola za države članice EU-a za koje je Direktiva obvezujuća. Konvencija i Protokol još uvijek su posebno važni za potonje države, u mjeri u kojoj određene odredbe (poput onih o zajedničkim istražnim timovima) nisu zamijenjene Direktivom, te za države članice EU-a za koje Direktiva nije obvezujuća. [Ovdje](#) možete pronaći informacije o ratifikaciji za Konvenciju, a [ovdje](#) za Protokol.

Zajednički istražni timovi

Zajednički istražni tim, koji se sastoji od sudaca, tužitelja i tijela kaznenog progona iz nekoliko država, osnovan je pisanim sporazumom na ograničeno vrijeme i u posebnu svrhu provođenja kaznenih istraga u jednoj ili više uključenih država. Pravni okvir EU-a omogućuje uspostavu zajedničkih istražnih timova među državama članicama u članku 13. [Konvencije o uzajamnoj pravnoj pomoći u kaznenim stvarima među državama članicama Europske unije](#) i u [Okvirnoj odluci Vijeća 2002/465/PUP o zajedničkim istražnim timovima](#).

Više informacija

Zajednički istražni timovi

Posljednji put ažurirano: 25/11/2019

Stranicu održava Europska komisija. Informacije na ovoj stranici ne odražavaju nužno službeno stajalište Europske komisije. Europska komisija ne preuzima nikakvu odgovornost za informacije ili podatke sadržane ili navedene u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest koja se odnosi na propise za autorska prava za europske stranice.

S obzirom na povlačenje Ujedinjene Kraljevine iz Europske unije, Komisija ažurira dio sadržaja na ovim stranicama. Ako još uvijek ima sadržaja koji ne odražava povlačenje Ujedinjene Kraljevine, to je nenamjerno te će biti izmijenjeno.